

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการจัดการตนเอง และปัจจัยทำนายในผู้สูงอายุที่เป็นโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง

ผู้เขียน นางสาวสุพิชา อัจฉิการ

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้สูงอายุ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ลินจง โปธิบาล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงฤดี ลาสุยะ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

พฤติกรรมการจัดการตนเองอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการตนเอง และปัจจัยทำนายในผู้ป่วยกลุ่มนี้ จึงมีความสำคัญสำหรับบุคคลากรสุขภาพในการดูแลผู้ป่วย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการตนเอง และความสามารถในการทำนายพฤติกรรมการจัดการตนเองของปัจจัยได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัว ภาพสะท้อนทางความคิดต่อการเจ็บป่วย การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการจัดการตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่เป็นโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง 110 ราย ที่มารับการรักษาที่คลินิกโรคไต โรงพยาบาลนครพิงค์ โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก และโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ รวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดพฤติกรรมการจัดการตนเอง แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัว แบบวัดภาพสะท้อนทางความคิดต่อการเจ็บป่วย แบบวัดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการจัดการตนเอง และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และหาความเชื่อมั่นแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติสหสัมพันธ์แบบ สเปียร์แมน สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ

ผลการศึกษาพบว่า

1. คะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการตนเองโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการจัดการตนเองด้านการแพทย์ ด้านบทบาทที่ดำรงอยู่ในชีวิตประจำวัน และด้านอารมณ์ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} \pm SD = 123.20 \pm 9.51, 102.92 \pm 8.90, 8.35 \pm 1.40, 12.0 \pm 2.38$ ตามลำดับ)
2. คะแนนความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัว การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการจัดการตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} \pm SD = 20.45 \pm 2.23, 175.48 \pm 11.0, 42.64 \pm 4.05$ ตามลำดับ) และภาพสะท้อนทางความคิดต่อการเจ็บป่วยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} \pm SD = 225.42 \pm 21.08$)
3. อายุ ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัว การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการจัดการตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรรมการจัดการตนเอง ($p < .01$)
4. อายุ ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัว การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการจัดการตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการจัดการตนเองได้ร้อยละ 41 ($p < .001$)

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่พยาบาล และบุคลากรด้านสุขภาพ สามารถใช้ในการวางแผนเพื่อส่งเสริมการจัดการตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพต่อไป

Thesis Title Self-Management Behaviors and Predicting Factors in Elders with End Stage Renal Disease Undergoing Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis

Author Miss Supicha Ardkhitkarn

Degree Master of Nursing Science (Gerontological Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Linchong Pothiban Advisor

Associate Professor Dr. Duangruedee Lasuka Co-advisor

ABSTRACT

Effective self-management is vital for the elderly with chronic end-stage renal disease undergoing continuous peritoneal dialysis. Knowledge of self-management and its influencing factors in this particular group is, therefore, essential for health personnel in planning patient care intervention. This study aimed to describe self management behaviors and examine the ability to predict self management behaviors based on factors including personal factors, self care knowledge, illness representation, self-efficacy and social support. Participants were people aged 60 years and over who were attending renal outpatient clinics at Nakornping Hospital, Buddhachinaraj Hospital, and Sawanpracharak Hospital (n = 110). Data were collected through interviews using a personal data recording form, a self management behavior scale, a self care knowledge scale, an illness representation scale, a self efficacy scale and a social support scale. All instruments had been content valid and tested for reliability. Data were analyzed using descriptive statistics, Spearman Rank correlation, Pearson Product moment correlation, and multiple regression.

The results showed that:

1. The score for overall self-management behaviors was at a high level ($\bar{X} = 123.20 \pm 9.51$), with sub dimensions including medical self-management, role management, and emotional management behaviors also at a high level ($\bar{X} = 102.92 \pm 8.90$, 8.35 ± 1.40 , and 12.0 ± 2.38 , respectively).
2. The scores for self care knowledge, self-efficacy, and social support were at a high level ($\bar{X} = 20.45 \pm 2.23$, 175.48 ± 11.0 , and 42.64 ± 4.05 , respectively), whereas the score for illness representation was at a moderate level. ($\bar{X} = 225.42 \pm 21.08$).
3. Age, self care knowledge, self-efficacy and social support positively related to self-management behaviors. ($p < .01$).
4. Age, knowledge of the practices, self-efficacy and social support together could explain 41 percent of the variability in self-management behaviors. ($p < .001$).

The results of this study can be used as background data for developing future programs to promote the effective self-management of the elderly with chronic end-stage renal disease undergoing peritoneal dialysis.